

Sygn. akt III AUa 444/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 lutego 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Romana Mrotek
Sędziowie:	SSA Anna Polak (spr.) SSA Urszula Iwanowska
Protokolant:	St. sekr. sąd. Edyta Rakowska

po rozpoznaniu w dniu 16 lutego 2016 r. w Szczecinie

sprawy D. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do świadczenia przedemerytalnego

na skutek apelacji ubezpieczonej

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 20 marca 2015 r. sygn. akt VII U 2670/14

1. oddala apelację,
2. zasądza od ubezpieczonej D. M. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego organu rentowego w postępowaniu apelacyjnym.

SSA Urszula Iwanowska SSA Romana Mrotek SSA Anna Polak

sygn. akt III AUa 444/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 8 sierpnia 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił ubezpieczonej D. M. prawa do świadczenia przedemerytalnego, wskazując, że przed złożeniem wniosku w organie rentowym odwołująca się była zatrudniona w M. Usługi (...) przez 4 miesiące, a minimalny okres zatrudnienia do dnia rozwiązania stosunku pracy powinien wynosić 6 miesięcy.

W odwołaniu ubezpieczona wniosła o zmianę decyzji, podnosząc, że odmowa przyznania jej spornego świadczenia przeczy celowi, ustawy o świadczeniach przedemerytalnych. Podkreśliła, że spełnia wszystkie warunki przedstawione w uzasadnieniu decyzji ZUS i wskazała, że przepracowała ponad 8 miesięcy bez przerwy - 4 miesiące w (...) spółce jawnej a następnie 4 miesiące w M.. W obu przypadkach została zwolniona z przyczyn leżących po stronie pracodawcy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację sformułowaną w zaskarżonej decyzji. Organ rentowy podkreślił, że okres zatrudnienia w (...) spółce jawnej pozostawał bez wpływu na prawo ubezpieczonej do świadczenia przedemerytalnego - nie był to bowiem ostatni pracodawca wnioskodawczyni.

Wyrokiem z dnia 20 marca 2015 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie ubezpieczonej.

Sąd I instancji ustalił, że D. M. urodzona (...), wiek 55 lat ukończyła (...) r. Na dzień złożenia wniosku o świadczenie przedemerytalne, legitymowała się stażem ubezpieczeniowym w łącznym wymiarze 36 lat, 1 miesiąca i 16 dni okresów składkowych oraz 1 r., 7 miesięcy i 20 dni okresów nieskładkowych (łącznie 37 lat, 9 miesięcy i 6 dni). W okresie od 1 marca do 30 czerwca 2013 r. D. M. była zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) spółce jawnej w jako księgowa. Stosunek pracy ustał na podstawie art. 30 §1 pkt 2 k.p. w oparciu o ustawę z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunku pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz. U. nr 90 poz. 844) - z winy zakładu pracy z powodu likwidacji stanowiska pracy. Dalej, sąd I instancji wskazał, że od 1 lipca 2013 r. do 31 października 2013 r. ubezpieczona pracowała w przedsiębiorstwie (...), w charakterze księgowej. Stosunek pracy ustał w wyniku rozwiązania umowy o pracę za wypowiedzeniem (art. 30 §1 pkt 2 kodeksu pracy) z winy zakładu pracy - z powodu likwidacji stanowiska pracy, w oparciu o ustawę z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunku pracy z przyczyn niedotyczących pracowników.

Sąd Okręgowy ustalił, że D. M., jako osoba bezrobotna zarejestrowana w (...) Urzędzie Pracy w S. nabyła prawo do zasiłku dla bezrobotnych 26 listopada 2013 r. W okresie pobierania zasiłku - od 26 listopada 2013 r. do 30 kwietnia 2014 r. ubezpieczona nie odmówiła żadnych propozycji pracy ani nie przebywała na zwolnieniach lekarskich. W dniu 28 maja 2014 r. (...) Urząd Pracy w S. wydał ubezpieczonej dokument potwierdzający 6-miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

Z wnioskiem o świadczenie przedemerytalne ubezpieczona wystąpiła 2 czerwca 2014 r.

W oparciu o art. 2 ust. 1 pkt 2 i art. 2 ust. 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych (t.j. Dz. U. z 2013r., poz. 170 ze zm.) Sąd Okręgowy w Szczecinie uznał odwołanie D. M. za nieuzasadnione.

Sąd I instancji zaznaczył, że kwestią poddaną pod jego rozagę była ocena trafności wydanej decyzji organu rentowego, przez weryfikację ustawowych przesłanek nabycia uprawnień do świadczenia przedemerytalnego.

Sąd Okręgowy zważył, że na dzień złożenia wniosku ubezpieczona udowodniła 37 lat, 9 miesięcy i 6 dni okresów składkowych i nieskładkowych oraz osiągnęła wymagany ustawą wiek 55 lat. Na podstawie zaświadczenia (...) Urzędu Pracy w S. z 28 maja 2014 r. ubezpieczona posiadała status osoby bezrobotnej i zgodnie z przepisami ustawy o promocji zatrudnienia w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia. Wniosek o świadczenie przedemerytalne złożyła w ciągu 30 dni od wydania przez (...) Urząd Pracy dokumentu poświadczającego 180-dniowy okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych. Przy tym, Sąd Okręgowy podkreślił, że jedynym warunkiem przyznania prawa do świadczenia przedemerytalnego, którego D. M., w jego ocenie nie spełniła, było zatrudnienie przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy w zakładzie pracy, z którym stosunek pracy ustał z przyczyn dotyczących zakładu pracy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Zdaniem sądu I instancji, pojęcie „okres zatrudnienia” nie tyle jest pojęciem szerszym niż „stosunek pracy”, są to pojęcia o różnym znaczeniu. Pierwsze odnosi się do czasu trwania stosunku pracy czy też zatrudnienia, drugie zaś do samego istnienia i treści stosunku pracy. Wskazana przez ubezpieczoną „ciągłość stażu pracy” nie miała w ocenie sądu orzekającego istotnego znaczenia dla spełnienia warunku

określonego w art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, a nadto brak było, zdaniem sądu podstaw, by na „okres zatrudnienia (...) mogły składać się różne stosunki pracy”.

Sąd Okręgowy zaznaczył, że w niniejszej sprawie znaczenie miała sytuacja opisana w art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, a więc zatrudnienie w zakładzie pracy w znaczeniu przedmiotowym. Okres nie krótszy niż sześć miesięcy nie odnosi się do zatrudnienia u pracodawcy, lecz do zatrudnienia w zakładzie pracy. Nadto sąd pierwszej instancji stwierdził, że uprawnione jest również stwierdzenie, że wobec treści przepisu art. 2 ust. 1 pkt 2, należy oddzielić zdarzenie, jakim jest rozwiązanie stosunku pracy z określonych w nim przyczyn od warunku zatrudnienia w zakładzie pracy. (...) Właściwa interpretacja przedmiotowego przepisu nakazuje zatem uznać, że okres 6 miesięcznego zatrudnienia o jakim mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych dotyczy nie zatrudnienia u jednego pracodawcy, lecz zatrudnienia w tym samym zakładzie pracy. Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy uznał, że taka interpretacja nie miała zastosowania do sytuacji D. M., bowiem (...) oraz M. byli odrębnymi pracodawcami i nie doszło pomiędzy nimi do przejęcia pracowników. Na odrębność tych zakładów pracy wskazuje również to, że ich siedziby znajdowały się w różnych częściach miasta. Nie można było więc zdaniem sądu I instancji przyjąć, że ubezpieczona wykonywała pracę przez okres ponad 6 miesięcy w tym samym zakładzie pracy.

Z rozstrzygnięciem sądu I instancji w całości nie zgodziła się ubezpieczona. W wywiedzionej apelacji wyrokowi zarzuciła niezgodność art. 2 ust 1 pkt 5 i 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych z art. 2 i 32 Konstytucji RP oraz naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. przez brak wszechstronnego rozważenia zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, a w szczególności okresu zatrudnienia, jak i pominięcie dowodu z prowadzenia jednoosobowej działalności gospodarczej zakończonym jej likwidacją.

Mając na uwadze powyższe zarzuty, ubezpieczona wniosła o zmianę wyroku przez przyznanie jej świadczenia przedemerytalnego oraz zasądzenie na jej rzecz zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych. Podniosła, że jednocześnie z zatrudnieniem prowadziła jednoosobową działalność gospodarczą. Ponadto apelująca wskazała, że przed złożeniem wniosku była nieprzerwanie zatrudniona u dwóch pracodawców przez łącznie 9 miesięcy bez przerwy, a stosunek pracy w obu przypadkach ustał na podstawie art. 30 § 1 pkt 2 k.p. z powodu likwidacji stanowisk pracy. W ocenie apelującej, spełniła ona wszystkie przesłanki wymagane prawem, konieczne do przyznania spornego świadczenia.

W odpowiedzi na apelację organ rentowy wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie od ubezpieczonej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych. Organ rentowy zaznaczył, że ubezpieczona była zatrudniona u dwóch różnych pracodawców, co uniemożliwiło przyznanie jej spornego świadczenia.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja ubezpieczonej nie zasługiwała na uwzględnienie. W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy wydając zaskarżony wyrok, wyjaśnił wszystkie istotne okoliczności sprawy, przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe oraz dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych w granicach zasad logiki formalnej i doświadczenia życiowego, zgodnie ze swobodną oceną dowodów w myśl art. 233 § 1 k.p.c., a następnie wydał trafny, odpowiadający prawu wyrok. Sąd orzekający wskazał w pisemnych motywach wyroku, jaki stan faktyczny oraz prawny stał się podstawą jego rozstrzygnięcia oraz podał, na jakich dowodach oparł się przy jego ustalaniu, stosując przy tym prawidłową wykładnię przepisów prawnych mających zastosowanie w niniejszej sprawie. Sąd pierwszej instancji nie wykroczył zatem poza ramy swobodnej oceny dowodów, a dokonana przez niego ocena nie pozostaje w sprzeczności z zebrany w sprawie materiałem dowodowym, skutkując odmową przyznania ubezpieczonej prawa do świadczenia przedemerytalnego w sytuacji, gdy nie spełniła ona wymogów przewidzianych w przepisie art. 2 ust. 1 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych. Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne ustalenia poczynione przez Sąd Okręgowy oraz podziela zarówno jego ustalenia, jak i rozważania prawne, rezygnując jednocześnie z ich ponownego szczegółowego przytaczania (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r. I PKN 339/98, OSNAPiUS 1999/24 poz. 776, z 22 lutego 2010 r. I UK 233/09, Lex nr 585720).

Na wstępie, Sąd Apelacyjny podkreśla, że świadczenia przedemerytalne mają charakter wyjątkowy. Przysługiwać mają bowiem osobom o długim stażu pracy, które nie z własnej winy straciły pracę i z racji swojego wieku nie mają możliwości znalezienia nowego zatrudnienia, a nie spełniają jeszcze warunków do przejścia na emeryturę.

Mając na uwadze zarzuty apelacji, należy podkreślić, że sporne w sprawie pozostawało w istocie spełnienie jedynie przesłanki wyrażonej w art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, gdyż spełnienie przez ubezpieczoną pozostałych przesłanek do przyznania spornego świadczenia, nie było kwestionowane.

Sąd Apelacyjny zaznacza, że zgodnie z treścią art. 2 ust. 1 pkt 2 prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która do dnia rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2008 r. nr 69 poz. 415 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o promocji zatrudnienia”, w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, ukończyła co najmniej 55 lat- kobieta oraz 60 lat - mężczyzna oraz posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 30 lat dla kobiet i 35 lat dla mężczyzn. Przy tym niewątpliwe było, że ubezpieczona osiągnęła odpowiedni wiek oraz rozwiązano z nią umowę z przyczyn dotyczących zakładu pracy. D. M. nie była jednak zatrudniona w ostatnim zakładzie pracy przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy. W tej kwestii, Sąd Okręgowy trafnie odwołał się do pojęcia „zakład pracy” i dokonał jego prawidłowej interpretacji. Jak bowiem wskazał, zatrudnienie przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych oznacza zatrudnienie w zakładzie pracy w znaczeniu przedmiotowym, a nie podmiotowym. Oznacza to, że okres 6 miesięcznego zatrudnienia o jakim mowa w cytowanym przepisie dotyczy zatrudnienia w tym samym zakładzie pracy. Powyższe stanowisko znajduje uzasadnienie w ugruntowanym orzecznictwie i Sąd Apelacyjny w całości je podziela (por. wyrok SN z dnia 28 sierpnia 2013 r. I UK 57/13, OSNP 2014/11/160, także: wyrok SA w Białymstoku z 19 listopada 2013 r. III AUa 1626/13, LEX nr 1394154). Zauważyć należy, że D. M. pracowała w dwóch różnych zakładach pracy, tj. (...) spółce jawnej, następnie M. Usługi (...). Przy czym, choć łączne zliczenie tych okresów daje, co prawda wymagany przepisami okres, to przepisy z zakresu ubezpieczeń społecznych należy interpretować ściśle, szczególnie mając na uwadze wyjątkowy charakter świadczenia przedemerytalnego. W świetle zaś treści art. 2 ust. 1 pkt 2 oraz prawidłowej wykładni pojęcia „zakład pracy”, dokonanej przez sąd I instancji, nie można było za zasadne uznać twierdzenia ubezpieczonej jakoby spełniła przesłankę pozostawania w zatrudnieniu w zakładzie pracy przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy.

Dodatkowo rozważając podniesiony po raz pierwszy w apelacji argument prowadzenia działalności gospodarczej, należy wskazać na treść art. 2 ust. 1 pkt 3, który stanowi, że prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która do dnia ogłoszenia upadłości prowadziła nieprzerwanie i przez okres nie krótszy niż 24 miesiące pozarolniczą działalność, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U z 2009 r. nr 205, poz. 1585, ze zm.) i za ten okres opłaciła składki na ubezpieczenia społeczne. Zgodnie z treścią art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Oznacza to, że ten, kto powołując się na przysługujące mu prawo, żąda czegoś od innej osoby, obowiązany jest udowodnić fakty (okoliczności faktyczne) uzasadniające to żądanie. W niniejszej sprawie, ubezpieczona nie przedstawiła dowodów na spełnienie przesłanki wymaganej przez art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, w szczególności nie przedstawiła postanowienia sądu o ogłoszeniu upadłości, a jedynie umowę o układ ratalny (k. 44-45) zawartą z organem rentowym. Nadto jak sama podała na rozprawie apelacyjnej, D. M. nie ogłosiła upadłości, a jedynie zlikwidowała działalność z uwagi na brak środków na pokrycie zobowiązań. W związku z powyższym cytowany przepis nie znalazł zastosowania w rozpatrywanej sprawie.

W odniesieniu do zarzutu naruszenia art. 2 i art. 32 Konstytucji, należy podkreślić, że ubezpieczona w żaden sposób nie sformułowała na czym owo naruszenie miałyby polegać. Stąd też Sąd Apelacyjny uznał powyższy zarzut za nieuzasadniony.

W świetle powyższych rozważań, wyrok sądu I instancji oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego należało uznać za trafne zaś zarzuty apelacji za chybione. Ubezpieczona nie spełniła przesłanki z art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o świadczeniach emerytalnych, co w konsekwencji uniemożliwiło przyznanie jej spornego świadczenia.

Mając na uwadze przedstawioną argumentację sąd drugiej instancji na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację (punkt 1).

O kosztach postępowania Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 k.p.c. i w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. nr 163, poz. 1349 z późn. zm.) (punkt 2).

SSA Urszula Iwanowska SSA Romana Mrotek SSA Anna Polak